

KSH NÉPESSÉGTUDOMÁNYI
KUTATÓINTÉZET

Apaság és a második párkapcsolat kialakítása

Franciaországban, Norvégiában és Magyarországon
az 1980-as évektől napjainkig

Murinkó Livia – KSH Népeségtudományi Kutatóintézet

Szalma Ivett – Swiss Centre of Expertise in the Social Sciences

„Fókuszban a család” konferencia, Pécs, 2015. május 14-15.

Motiváció, háttér

- Instabil partnerkapcsolatok, egyre többen élnek át a tartós kapcsolatuk felbomlását és alakítanak ki újat

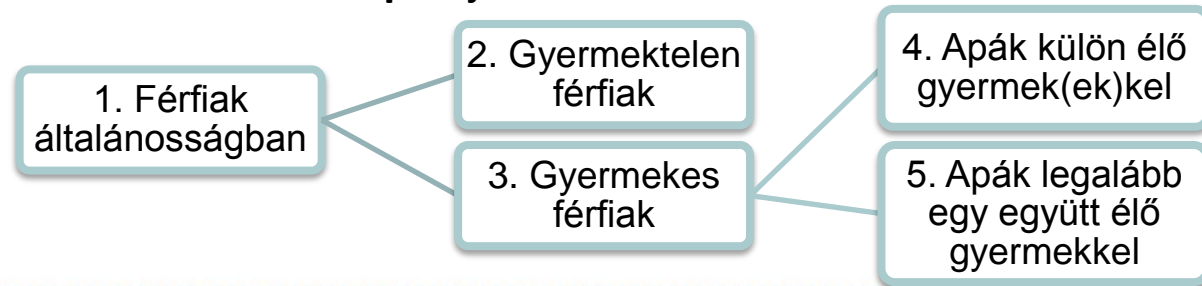
Összetettebb párkapcsolati életutak, gyermekvállalás több partnertől, multilokális szülőség, újraalakult/ mozaik családok

- Az **anyak** rendszerint kisebb eséllyel találnak új partnert, mint a gyermektelen nők, gyermekkel való együtt élés hatása erős
- Mi a helyzet a férfiakkal? Hogy hat az **apaság** az új kapcsolat kialakítására?
  - Nincs hatás (pl. Wu 1994; Ivanova et al. 2013 – kivéve Norvégiát)
  - Negatív (pl. de Graaf & Kalmijn 2003; Poortman 2007; Sweeney 1997)
  - Pozitív hatás, ha aktívan részt vesz a gyermek nevelésében, gondozásában (Schimmerle 2005) vagy ha együtt élnek (Barre 2003; Bernhardt & Goldscheider 2002; Goldscheider & Sassler 2006; Di Nallo 2015)

A kutatás célja

- **Az apaságnak az új párkapcsolat kialakítására gyakorolt hatása hogy változott a férfiak körében Franciaországban, Norvégiában és Magyarországon?**
  - Férfiak a középpontban: növekvő részvétel, közös szülői felügyelet, váltott elhelyezés, stb.
  - Házassági és élettársi kapcsolatok figyelembe vétele
  - Az 1980-as évek óta bekövetkezett változás vizsgálata
  - Az egyes országok eltérő kontextusa
- **Szükséglet, lehetőség és vonzerő** (Becker 1981; de Graaf & Kalmijn 2003; Goldscheider & Waite 1986; Oppenheimer 1988)
- **Férfiak öt különböző csoportjának összehasonlítása:**

Milyen változásokat várhatunk az új párkapcsolat kialakításának valószínűségében és az apaság hatásában?

	SZÜKSÉGLET	LEHETŐSÉG	VONZERŐ	ÚJ KAPCSOLAT VALÓSZÍNŰSÉGE
FÉRFIAK				
GYERMEKTELEN FÉRFIAK				
GYERMEKES FÉRFIAK				
APÁK KÜLÖNÉLŐ GYERMEK(EK)KEL				
APÁK EGYÜTT ÉLŐ GYERMEK(EK)KEL				

Milyen változásokat várhatunk az új párkapcsolat kialakításának valószínűségében és az apaság hatásában?

	SZÜKSÉGLET	LEHETŐSÉG	VONZERŐ	ÚJ KAPCSOLAT VALÓSZÍNŰSÉGE
FÉRFIAK	Nagyobb jártasság a háztartási munkában, gyermekgondozásban; elfogadottabbá vált az egyedülálló életforma 			
GYERMEKTELEN FÉRFIAK	Elfogadottabbá vált a gyermektelenség 			
GYERMEKES FÉRFIAK	Az apai szerep fontosabbá vált; nagyobb jártasság a háztartási munkában, gyermekgondozásban 			
APÁK KÜLÖNÉLŐ GYERMEK(EK)KEL	Ua. 			
APÁK EGYÜTT ÉLŐ GYERMEK(EK)KEL	Ua. 			

Milyen változásokat várhatunk az új párkapcsolat kialakításának valószínűségében és az apaság hatásában?

	SZÜKSÉGLET	LEHETŐSÉG	VONZERŐ	ÚJ KAPCSOLAT VALÓSZÍNŰSÉGE
FÉRFIAK	Nagyobb jártasság a háztartási munkában, gyermekgondozásban; elfogadottabbá vált az egyedülálló életforma 	Nőtt az egyedülálló nők száma, nagyobb a „másodlagos párkapcsolati piac” 		
GYERMEKTELEN FÉRFIAK	Elfogadottabbá vált a gyermektelenség 	Ua. 		
GYERMEKES FÉRFIAK	Az apai szerep fontosabbá vált; nagyobb jártasság a háztartási munkában, gyermekgondozásban 	Nőtt az egyedülálló anyák száma; részvétel az otthonon kívüli gyermekkel kapcsolatos programokban Nőtt a férfiak részvétele a gyermekgondozásban 		
APÁK KÜLÖNÉLŐ GYERMEK(EK)KEL	Ua. 	Ua. 		
APÁK EGYÜTT ÉLŐ GYERMEK(EK)KEL	Ua. 	A jóléti államok nagyobb segítséget nyújtanak, gyermekgondozási intézmények elérhetősége 		

Milyen változásokat várhatunk az új párkapcsolat kialakításának valószínűségében és az apaság hatásában?

	SZÜKSÉGLET	LEHETŐSÉG	VONZERŐ	ÚJ KAPCSOLAT VALÓSZÍNŰSÉGE
FÉRFIAK	Nagyobb jártasság a háztartási munkában, gyermekgondozásban; elfogadottabbá vált az egyedülálló életforma 	Nőtt az egyedülálló nők száma, nagyobb a „másodlagos párkapcsolati piac” 	Nincs változás	
GYERMEKTELEN FÉRFIAK	Elfogadottabbá vált a gyermektelenség 	Ua. 	Nincs változás	
GYERMEKES FÉRFIAK	Az apai szerep fontosabbá vált; nagyobb jártasság a háztartási munkában, gyermekgondozásban 	Nőtt az egyedülálló anyák száma; részvétel az otthonon kívüli gyermekkel kapcsolatos programokban Nőtt a férfiak részvétele a gyermekgondozásban 	Az apaság mint a család- és gyermekközpontú attitűd, illetve a nemzőképesség jele 	
APÁK KÜLÖNÉLŐ GYERMEK(EK)KEL	Ua. 	Ua. 	Résztevő (involved) apaság az új elvárás 	
APÁK EGYÜTT ÉLŐ GYERMEK(EK)KEL	Ua. 	A jóléti államok nagyobb segítséget nyújtanak, gyermekgondozási intézmények elérhetősége 	„Jó apának” tekintik, résztevő apaság 	

Milyen változásokat várhatunk az új párkapcsolat kialakításának valószínűségében és az apaság hatásában?

	SZÜKSÉGLET	LEHETŐSÉG	VONZERŐ	ÚJ KAPCSOLAT VALÓSZÍNŰSÉGE
FÉRFIAK	Nagyobb jártasság a háztartási munkában, gyermekgondozásban; elfogadottabbá vált az egyedülálló életforma 	Nőtt az egyedülálló nők száma, nagyobb a „másodlagos párkapcsolati piac” 	Nincs változás	Nincs változás
GYERMEKTELEN FÉRFIAK	Elfogadottabbá vált a gyermektelenség 	Ua. 	Nincs változás	Nincs változás
GYERMEKES FÉRFIAK	Az apai szerep fontosabbá vált; nagyobb jártasság a háztartási munkában, gyermekgondozásban 	Nőtt az egyedülálló anyák száma; részvétel az otthonon kívüli gyermekkel kapcsolatos programokban Nőtt a férfiak részvétele a gyermekgondozásban 	Az apaság mint a család- és gyermekközpontú attitűd, illetve a nemzőképesség jele 	Nincs változás
APÁK KÜLÖNÉLŐ GYERMEK(EK)KEL	Ua. 	Ua. 	Résztevő (involved) apaság az új elvárás 	Csökkenő valószínűség
APÁK EGYÜTT ÉLŐ GYERMEK(EK)KEL	Ua. 	A jóléti államok nagyobb segítséget nyújtanak, gyermekgondozási intézmények elérhetősége 	„Jó apának” tekintik, résztevő apaság 	Növekvő valószínűség

Adatok és módszerek

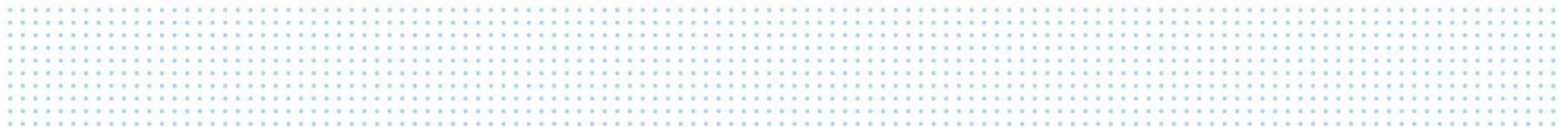
- **Adatok:** Generations and Gender Survey (GGS) / Életünk fordulópontjai, 1. hullám
- **Esemény:** új élettársi kapcsolat vagy házasság az első után
- **Alminta:** 50 éves vagy fiatalabb férfiak, akiknek az első tartós párkapcsolata 1980-ban vagy később ért véget
- **Országok:** Norvégia (2007/8, n=1641), Franciaország (2005, n=884), Magyarország (2004/5, n=884)
- Eseménytörténeti, piecewise exponential **modellek**
  1. Általános modell, apaság mint kétértékű kontrollváltozó
  2. Kétértékű apaság változó x periódus
  3. Dinamikus apasági státus változó x periódus
- **Kontrollváltozók:** életkor az első kapcsolat végén, az első kapcsolat vége óta eltelt idő, az első kapcsolat hossza és típusa, iskolai végzettség, periódus

EREDMÉNYEK

NKI

A férfiak és a megszünt kapcsolatuk jellemzői az első tartós párkapcsolatuk végén

	Franciao.		Magyaro.		Norvégia	
	átlag	szórás	átlag	szórás	átlag	szórás
Életkor	31,1	7,7	31,5	8,0	31,0	7,7
Az első kapcsolat hossza (évek)	7,3	6,6	8,3	7,1	7,4	6,8
Az első kapcsolat házasság volt (%)	37,9		67,4		38,3	
Gyermeke született (%)	45,7		54,6		46,6	
Legalább egy gyermeke vele él (%)	27,0		23,9		33,9	
Csak külön élő gyermeke(i) van(nak) (%)	18,7		30,7		12,7	
Gyermekszám (az apák körében)	1,83	0,96	1,64	0,88	1,76	0,83

Változások az új párkapcsolat kialakításának valószínűségében és az apaság hatásában: az eredmények összefoglalása

	Norvégia	Franciaország	Magyarország
FÉRFIAK	1980 és 2000 között emelkedés, később nincs változás	Nincs változás	Nincs változás
GYERMEKTELEN FÉRFIAK			
GYERMEKES FÉRFIAK			
APÁK KÜLÖNÉLŐ GYERMEK-(EK)KEL			
APÁK EGYÜTT ÉLŐ GYERMEK(EK)-KEL			

NKI

Regresszióelemzés eredményei; kontrollváltozók: életkor az első kapcsolat végén, az első kapcsolat vége óta eltelt idő, az első kapcsolat hossza és típusa, iskolai végzettség

Változások az új párkapcsolat kialakításának valószínűségében és az apaság hatásában: az eredmények összefoglalása

	Norvégia	Franciaország	Magyarország
FÉRFIAK	1980 és 2000 között emelkedés, később nincs változás	Nincs változás	Nincs változás
GYERMEKTELEN FÉRFIAK	Nincs változás	Nincs változás	Nincs változás
GYERMEKES FÉRFIAK	Fokozatos emelkedés, pozitív hatás 1990 után	Nincs változás, nincs hatás	Átmeneti csökkenés és negatív hatás az 1990-es években
APÁK KÜLÖNÉLŐ GYERMEK-(EK)KEL			
APÁK EGYÜTT ÉLŐ GYERMEK(EK)-KEL			

NKI

Regresszióelemzés eredményei; kontrollváltozók: életkor az első kapcsolat végén, az első kapcsolat vége óta eltelt idő, az első kapcsolat hossza és típusa, iskolai végzettség

Változások az új párkapcsolat kialakításának valószínűségében és az apaság hatásában: az eredmények összefoglalása

	Norvégia	Franciaország	Magyarország
FÉRFIAK	1980 és 2000 között emelkedés, később nincs változás	Nincs változás	Nincs változás
GYERMEKTELEN FÉRFIAK	Nincs változás	Nincs változás	Nincs változás
GYERMEKES FÉRFIAK	Fokozatos emelkedés, pozitív hatás 1990 után	Nincs változás, nincs hatás	Átmeneti csökkenés és negatív hatás az 1990-es években
APÁK KÜLÖNÉLŐ GYERMEK-(EK)KEL	Fokozatos emelkedés, pozitív hatás 1990 után	Gyenge negatív hatás 2000 után	Csökkenés és negatív hatás az 1990-es években, gyenge negatív hatás 2000 után
APÁK EGYÜTT ÉLŐ GYERMEK(EK)-KEL	Fokozatos emelkedés, pozitív hatás 1990 után	Fokozatos emelkedés, pozitív hatás 2000 után	Csökkenés és negatív hatás az 1990-es években, emelkedés és pozitív hatás 2000 után

NKI

Regresszióelemzés eredményei; kontrollváltozók: életkor az első kapcsolat végén, az első kapcsolat vége óta eltelt idő, az első kapcsolat hossza és típusa, iskolai végzettség

Következtetések

- **Férfiak** általánosságban, **gyermektelen** férfiak: nincs változás ✓
- **Apák:** Fro. nincs változás ✓, NO növekedés ✗, Mo. az 1990-es években csökkenés ✗
- **Külön élő apák:** Fro. és Mo. csökkenés ✓, No. növekedés ✗
- **Együtt élő apák:** növekedés ✓
- **Együtt élő apák az új évezredben** (Bernhardt & Goldscheider 2002)
  - Az elvált/ külön élő apák változó megítélése a közvéleményben
  - Gyermeket akaró nők számára vonzóbbak
  - Résztvevő, aktív apaság mint a család- és gyermekközpontúság jele, talán ez az új elvárás (a “jó apa” hatás – Goldscheider& Sassler 2006; Prioux 2006; Wu & Schimmerle 2005)
  - Több találkozási lehetőség, ha részt vesz az otthonon kívüli gyermekkel kapcsolatos programokban
  - ?

Köszönjük a figyelmet!

Murinkó Livia

KSH Népeségtudományi Kutatóintézet, Budapest

E-mail: murinko@demografia.hu

Szalma Ivett

Swiss Centre of Expertise in the Social Sciences (FORS), Lausanne, Svájc

E-mail: ivett.szalma@unil.ch

Tanulmány megjelenés alatt:

Mortelmans, D., K. Matthijs, E. Alofs, B. Segaert (eds.): *Changing Family Dynamics and Demographic Evolution: The Family Kaleidoscope*. Cheltenham, UK and Northampton, MA, USA: Edward Elgar Publishing.

NKI
